

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžf/39/2013
Identifikačné číslo spisu:	5008200591
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5008200591.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Milana Moravu a JUDr. Jarmily Urbancovej, v právnej veci žalobcu ŽOS TRADING, s. r. o., so sídlom vo Vrútkach, Dielenská kružná 2, proti žalovanému Daňovému úradu Žilina, so sídlom v Žiline, Janka Kráľa 2, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Daňového úradu Martin z 30. apríla 2008, č. 666/231/27361/08/Hum, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 22. januára 2013, č. k. 21S/90/2008-123, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline, č. k. 21S/90/2008-123 z 22. januára 2013 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Rozsudkom z 22. januára 2013, č. k. 21S/90/2008-123 Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia Daňového úradu Martin z 30. apríla 2008, č. 666/231/27361/08/Hum, ktorým správny orgán podľa § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2011 (ďalej len „zákon o správe daní“) nevyhovел žiadosti žalobcu a nepriznal mu úrok z preplatku zo sumy 985.890,- Sk (32.725,55 eura).

Krajský súd v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal jednak na iný rozsudok tamojšieho súdu č. k. 10S/103/2006-45 z 11. marca 2008, ako aj rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 5Sžf/33/2011 z 31. mája 2012, sp. zn. 5Sžf/55/2011 z 19. júla 2012, sp. zn. 4Sžf/1/2010 z 24. augusta 2010, v ktorých súdy rozhodli v podobných veciach vo vzťahu k aplikácii § 35b zákona o správe daní v spojení s § 110g ods. 1 zákona o správe daní, ako aj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Sžf/97/2008 zo 14. mája 2009, sp. zn. 6Sžf/14/2009 z 23. februára 2010 vo vzťahu k povahe daňového poplatku a nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty.

Mal za nesporné, že neoprávnene zadržované finančné prostriedky v sume 985.890,- Sk predstavovali správnym orgánom nevrátený nadmerný odpočet žalobcu za zdaňovacie obdobie december 2002, ktorý si žalobca uplatnil 27. januára 2003 v celkovej výške 1.817.531,- Sk a bol kompenzovaný 26. februára

2003.

Uviedol, že nadobudnutie právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutí správcu dane vo vzťahu k naplneniu časti definičných znakov neoprávnene zadržívaných finančných prostriedkov daňového subjektu musia nastať a byť súčasne splnené po 01. januári 2004, resp. po 01. máji 2004 vo vzťahu k dani z pridanej hodnoty.

Zdôraznil, že na rozdiel od preplatku na dani, v prípade nadmerného odpočtu existuje právny titul na viazanie príslušnej sumy na viazanie v štátnom rozpočte [§ 23 ods. 2 zákona č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) a nie je možné vrátiť ho formou preplatku podľa § 63 ods. 6 zákona o správe daní účinnom do 31. augusta 2007 a priznať úrok z takto neoprávnene zadržívaných finančných prostriedkov, pretože nie sú daňovým preplatkom.

Uzavrel, že hoci napadnuté rozhodnutie uvádza odlišné dôvody, vo svojej výrokovej časti je vecne správne.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a žiadal, aby ho najvyšší súd zrušil a vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, respektíve aby ho zmenil a žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

Zistenia a závery obsiahnuté v rozsudku krajského súdu označil žalobca za nesprávne a nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Zdôraznil, že medzi účastníkmi konania bolo nesporné, že zadržané finančné prostriedky boli zaplatené na základe rozhodnutia Daňového úradu Martin z 11. októbra 2002, č. 666/2201/102867/2002/Maj o zvýšení DPH ako predpísaná zvýšená DPH (v spojení s rozhodnutím odvolacieho správneho orgánu zo 04. februára 2003 č. V/2500/1171/03/Jar). Keďže toto rozhodnutie bolo ako nezákonné zrušené, a teda je nesporné, že vznikol daňový preplatok ako zaplatená suma bez právneho titulu na viazanie v štátnom rozpočte. Na právnom titule zadržívaných finančných prostriedkov sa obaja účastníci zhodli a kvalifikovali ho ako preplatok v zmysle § 63 ods. 6 zákona o správe daní. Jedinou spornou skutočnosťou, ktorou sa krajský súd mal v konaní zaoberať, bola otázka, či zadržívané finančné prostriedky boli, alebo neboli žalobcovi vrátené v zákonom ustanovenej lehote. Žalobca žiadal o vrátenie sumy 985.890,- Sk z titulu neoprávnene zadržívaných finančných prostriedkov uhradených na základe nezákonne predpísaného zvýšenia DPH, a teda šlo o preplatok dane a nie o nadmerný odpočet DPH. Krajským súdom citované rozhodnutia krajského súdu i najvyššieho súdu mal žalobca vo vzťahu k prejednávanej veci za irelevantné, keďže súdy v citovaných veciach rozhodovali na základe iného skutkového stavu.

Krajský súd podľa žalobcu nezákonne stotožnil spôsob úhrady daňového záväzku - zvýšenia dane (nezákonného) spôsobom úhrady tohto daňového záväzku formou kompenzácie s neskôr vzniknutým nadmerným odpočtom DPH len preto, že predpísané zvýšené DPH bolo uhradené formou kompenzácie s nadmerným odpočtom DPH. Tento výklad mal žalobca za nesprávne právne posúdenie veci.

Súčasne, pokiaľ krajský súd uzavrel, že žalobcovi nemožno priznať úrok z preplatku, pretože išlo o neoprávnene zadržívaný nadmerný odpočet DPH, a teda vychádzal z úplne iných právnych úvah než žalovaný v napadnutom rozhodnutí, je namieste považovať jeho rozhodnutie za prekvapivé a nesprávne, ktorého závery sú v rozpore s vykonanými dôkazmi. Postupom súdu tak bol narušený princíp právnej istoty, ako aj požiadavka predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a právo na spravodlivý proces.

Krajský súd mohol a mal účastníkov oboznámiť so svojim odlišným právnym názorom a umožniť im sa k nemu vyjadriť, respektíve prispôbiť ich právne a skutkové tvrdenia a námietky.

Žalovaný svoje právo písomne sa k podanému odvolaniu vyjadriť nevyužil, hoci mu odvolanie žalobcu bolo za týmto účelom doručené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nemožno priznať úspech.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb (§ 244 ods. 1 OSP).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Úlohou správneho súdu pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je posudzovať, či správny orgán vecne príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúce vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia (§ 250i ods. 3 OSP).

Najvyšší súd sa oboznámil s obsahom pripojených spisov a preskúmal správnosť záverov krajského súdu, ako aj úvah, z ktorých pri svojom rozhodovaní krajský súd vychádzal.

Majúc ho za skutkovo a vecne správny, považuje najvyšší súd za primerané vysloviť, že sa s odôvodnením odvolaním napadnutého rozsudku v celom rozsahu stotožňuje a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dodáva nasledovné dôvody (§ 219 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Predmetom preskúmania je v tu prejednávanej veci rozhodnutie správcu dane, ktorým podľa § 63 ods. 6 zákona o správe daní žiadosti žalovaného nevyhovelo a žalobcovi nepriznal úrok z preplatku zo sumy 985.890,- Sk, pretože k vráteniu vzniknutého preplatku došlo v zákonom ustanovenej 15-dňovej lehote odo dňa, kedy bolo rozsudkami Krajského súdu v Žiline zo 14. mája 2004 č. k. 10S/186/2003-26 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu z 15. decembra 2005 sp. zn. 1Sž-o-KS/186/2004 zrušené rozhodnutie správcu dane zo 04. februára 2003 č. V/2500/1171/03/Jar o predpísaní zvýšenia dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie apríl, jún, september a november 2000 v celkovej sume 985.890,- Sk.

Úlohou súdu v správnom súdnictve, ako vyplýva z už uvedeného, je preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí správnych orgánov v rozsahu a z dôvodov vymedzených v žalobe (resp. opravnom prostriedku).

Vo svojej žalobe žalobca nezákonnosť napadnutého rozhodnutia dôvodil tvrdením, že žalovaný nerešpektoval právny názor krajského súdu vyslovený v jeho skoršom rozsudku z 11. marca 2008, č. k. 10S/103/2006-45, že žalobcovi vznikol nárok na priznanie príslušného úroku podľa § 63 ods. 6 zákona o správe daní. Ďalej namietal nesprávne určenie okamihu zistenia preplatku, za ktorý žalovaný mal moment doručenia rozsudku najvyššieho súdu z 15. decembra 2005 sp. zn. 1Sž-o-KS/186/2004, pričom žalobca tvrdí, že sa tak stalo už vo februári 2003. Žalobcovi tak mal vzniknúť nárok na vrátenie preplatku na dani od 26. februára 2003 do 06. marca 2006.

Podľa § 23 ods. 1 zákona o DPH, ak v zdaňovacom období vznikne platiteľovi nadmerný odpočet, odpočíta platiteľ nadmerný odpočet od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období. Ak platiteľ nemôže odpočítať nadmerný odpočet od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom

zdaňovacím období, daňový úrad vráti neodpočítaný nadmerný odpočet alebo jeho neodpočítanú časť na základe žiadosti o vrátenie nadmerného odpočtu. Žiadosť možno podať najskôr pri podaní daňového priznania za zdaňovacie obdobie nasledujúce po zdaňovacom období, v ktorom nadmerný odpočet vznikol. Daňový úrad vráti nadmerný odpočet alebo jeho neodpočítanú časť do 30 dní od podania žiadosti o vrátenie nadmerného odpočtu.

Podľa § 23 ods. 2 zákona o DPH ak daňový úrad v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa odseku 1 začne kontrolu na zistenie oprávnenosti uplatneného nadmerného odpočtu alebo ak platiteľ neumožní vykonanie kontroly v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa odsekov 1 a 2, vráti daňový úrad nadmerný odpočet zistený kontrolou v lehote desiatich dní od skončenia kontroly.

Ako vyplýva z odvolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, tento nemohol na tieto žalobné dôvody prihliadnuť ako na relevantné, pretože podľa jeho názoru nemali a nemohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Podľa názoru krajského súdu, s ktorým sa najvyšší súd stotožňuje, totiž suma, z ktorej si žalobca uplatňoval úrok, nemala povahu preplatku na dani, ale nadmerného odpočtu DPH, ktorý bol pôvodne použitý na úhradu zvýšenia dane z pridanej hodnoty na základe rozhodnutia Daňového úradu Martin z 11. októbra 2002, č. 666/2201/102867/2002/Maj, ktoré bolo neskôr ako nezákonné zrušené. Odpadnutie titulu pre použitie nadmerného odpočtu DPH na úhradu daňovej povinnosti v dôsledku vyslovenia nezákonnosti a zrušenia rozhodnutia správcu dane, ktorým bola predpísaná, nemá vplyv na povahu pôvodného (neoprávnene zadržíavaného) nadmerného odpočtu DPH, nemení ho na preplatok podľa § 63 ods. 6 zákona o správe daní, preto sa spravuje režimom § 23 ods. 2 zákona o DPH.

Najvyšší súd dodáva, že momentom zistenia, že nadmerný odpočet DPH vo výške 985.890,- Sk bol na zaplatenie predpísaného zvýšenia DPH použitý nezákonne, je moment doručenia rozsudku najvyššieho súdu z 15. decembra 2005 sp. zn. 1SŽ-o-KS/186/2004 správcovi dane.

Preto krajský súd správne vyhodnotil, že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom.

Najvyšší súd má za to, že žalobca si nesprávne vyložil konštatovanie krajského súdu v jeho rozsudku z 11. marca 2008, č. k. 10S/103/2006-45, že: „Vzhľadom na uvedené skutočnosti a realizáciu postupu správcu dane v zmysle ust. § 2 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. teda nič nebránilo správcovi dane, aby žiadosť daňového subjektu o vrátenie sankčného úroku v danom prípade posudzoval i ako žiadosť o vrátenie daňového preplatku v zmysle ust. § 63 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.“ Ako vyplýva z jeho žaloby, mal (nesprávne) za to, že krajský súd týmto priamo uložil žalovanému, aby mu tento úrok priznal. Krajský súd tu totiž len inštruoval žalovaného, akým spôsobom mal k žiadosti žalovaného pristupovať, nie o spôsobe, akým by ju mal vybaviť.

Najvyšší súd dodáva, že nemožno za prekvapivé označiť rozhodnutie súdu z dôvodu, že „nerešpektoval“ skutkové a právne závery účastníkov konania o veci, a to bez ohľadu na ich zhodu či rozpornosť, ani z toho, že súd rozhodne v rozpore s predpokladmi účastníkmi konania. Súd totiž nie je viazaný právnym hodnotením veci a právnymi závermi, ktoré si o skutkovom stave veci urobili účastníci (§ 135 ods. 1 OSP, § 250i ods. 1 OSP). Navyše, zo zásady jednotnosti súdneho konania vyplynula žalobcovi možnosť vyjadriť sa k „novým“ právnym úvahám krajského súdu cestou podaného odvolania.

Najvyšší súd z obsahu podaného odvolania, ani z ďalšieho obsahu predložených spisov nezistil pochybenie krajského súdu týkajúce sa jeho postupu v konaní, v skutkovom hodnotení veci, alebo v jej právnom hodnotení, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie odvolaním napadnutého rozsudku. Naopak, dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je vecne i právne správny, a preto ho podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1, 2 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania najvyšší súd rozhodol v zmysle § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, keď

úspešnému žalovanému náhrada trov konania zo zákona neprináleží.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.